

Co umožnil fonograf?

Vzdělávací cíl: Žáci pomocí analýzy reklamního plakátu propagujícího fonograf zjistí, k čemu přístroj sloužil a co nového umožnil.

Klíčová slova: technika, zábava, vzpomínková kultura, vztah k minulosti, sestavujeme podloženou odpověď

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ PLAKÁTU (2 min.)

Prohlížení plakátu s pomocí lupy a četba popisky.

2 POPIS PLAKÁTU (5 min.)

Označování důležitých prvků na plakátu a jejich popis.

Žáci by mohli označit: pána dívajícího se na noty (identifikovat ho mohou jako skladatele, sběratele písní), ženu, která drží noty (identifikovat ji mohou jako zpěvačku), růže, fonograf, Edisonovu ochrannou známku/obchodní značku. Text v černém rámečku „Each Phonograph bears my signature without it (část není k přečtení) machine is genuine. Thomas A. Edison.“ Volně přeloženo: Na každém fonografu je můj podpis, bez něj se nejedná o pravý přístroj.

3 FORMULOVÁNÍ HYPOTÉZY (3 min.)

Formulování hypotézy ohledně předmětu, který plakát propaguje, do textového pole.

Učitel vytváří bezpečné prostředí, kdy žáci nemají obavy z chyby a formulují různé hypotézy. I nepřesné odhady je mohou produktivně vtahovat do situace zachycené na snímku.

4 ZKOUMÁNÍ DALŠÍCH PRAMENŮ A DOPLNĚNÍ HYPOTÉZY (5 min.)

Zkoumání pramenů v doplňkové galerii a doplnění analýzy ústředního plakátu.

Žáci by mohli podle Besedy lidu doplnit, že fonograf „dovede reprodukovat zvuky, lidský hlas, hudbu“; podle fotografie z Českého světa jak probíhalo zachycení písně. Prostřednictvím videa si mohou udělat představu, jak se s fonografem zacházelo. Při poslechu nahrávky zjišťují, co se dalo nahrávat - dětské básničky (Mary had a little lamb) i vzpomínky slavných lidí (T. A. Edison). U nahrávky lze rozkliknout její anglický přepis a český překlad.

5 INTERPRETACE PRAMENŮ (5 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy plakátu a dalších pramenů odpovídají do textového pole na rámcovou otázku: Co nového umožnil fonograf? Zamýšlí se nad tím, jak by sami fonograf využili: Jaký zvukový záznam byste na konci 19. století pořídili vy a proč?

Poznámky:

- ⋮ Fonograf umožnil nahrávat zvuk. V 19. století ho používali např. na nahrávání lidových písní, lidského zvuku,
- ⋮ projevů, opery.
- ⋮ Žáci mohou přijít s všelijakými nápady. Chtěli by nahrát svého předka? Bitvu? Co se učili žáci ve škole?

Další možnosti zapojení do výuky:

- a) Pomocí internetového vyhledávače hledejte další dochované záznamy fonografu.
- b) Zkoumejte, co nahradilo fonograf a proč. Co nahradilo gramofon a proč? Co nahradilo kotoučové magnetofony? Co nahradilo walkman?